

Extrait du CGTCatalunya.cat

<http://cgtcatalunya.cat/spip.php?article12892>

Devaluació de drets i sistema punitiu

- Actualitat - Articles opinió -

date de mise en ligne : dilluns 9 de juliol de 2018

CGTCatalunya.cat

Estem vivint un procés de devaluació de drets civils en el marc d'un sistema que mai es va caracteritzar pel respecte als drets civils. No obstant això, un dels èxits actuals del punitivisme és generar la sensació que no hi ha remei a aquesta devaluació de drets.

Sistema migratori

Les polítiques migratòries de la Unió Europea sempre han estat encarades cap a la construcció d'una pretesa Europa fortalesa alhora que l'objectiu real era generar eines per segregar el mercat de treball. No es tractava que les persones no migressin, es tractava que després del seu viatge estiguessin amb les condicions jurídiques i socials perfectes per assumir exercir la feina d'una manera molt més barata i desprotegida. El risc d'acabar en un CIE i / o deportada té efectes, sobretot, de manera àmplia en el conjunt de la població que té por de ser identificada i deportada. Un dels aspectes nuclears de qualsevol sistema punitiu és aconseguir efectes generalitzats per sectors de la població a través de l'aplicació de les mesures punitives a algunes representants d'aquest sector. No es tracta només de les persones que van al CIE o que acaben deportades, es tracta del conjunt de persones que viuen sota l'eventual por d'acabar en un CIE o sent deportades, situació que pot durar 3, 4 o 6 anys, segons els casos. Les polítiques migratòries i les polítiques d'estrangeria formen part del model punitiu tot i que moltes vegades se les exclogui de la lògica punitiva. El risc de morir si migres de la manera que no ho has de fer, el risc a ser identificat per la policia sota criteris de perfil racial, el risc d'acabar en un CIE, el risc de ser deportada. El sistema de control migratori té com una de les seves puntes de llançament la construcció d'un sistema punitiu formal (lleis d'estrangeria) i informal (morts a l'estret) perfectament calculat.

Fa uns anys vam aconseguir generar la sensació que podíem tancar els CIEs, però a dia d'avui els més optimistes pensen que podrem resistir davant l'obertura de nous CIEs. Aquí hi ha el principal èxit de la política punitiva global, la seva recrudescència actual. El context europeu sota l'auge de l'extrema dreta ha generat un suport social a mesures absolutament regressives en matèria de drets civils. Sota un context de crisi, missatges polítics punitius han aconseguit guanyar terreny als missatges polítics contraris a aquest context punitiu.

L'última reforma del Codi Penal (2015)

Una de les principals conseqüències, i que ha passat pràcticament desapercibuda, té a veure amb el fet que el que abans eren faltes, ara són delictes lleus. El que abans no generava antecedents penals, la qual cosa activava d'una manera més lleu el procés de etiquetatge social com "delinqüent" i la seva conseqüent procés d'estigmatització, ara sí que el genera. I de nou, les conseqüències són més grans per a la població migrada sense la nacionalitat que veu dificultat el seu procés de renovació de residència pel fet de comptar amb aquests antecedents o que veu impossibilitada la seva regulació pel mateix.

I d'aquí, a la repressió de la protesta i la llibertat d'expressió. Diferents rapers són a punt d'entrar a la presó, activistes socials a la presó pel fet de liderar organitzacions socials com Òmnium Cultural, o activistes amenaçats de ser criminalitzats per la seva participació política en els CDRs i no per accions concretes. Tal com va passar fa pocs anys amb el moviment anarquista, però en aquesta ocasió enaltint el dret penal fins l'eventual delicte de rebel·lió, ja que sembla no ser suficient amb l'enaltiment fins el delicte d'organització criminal. La construcció d'un enemic intern sota el marc de les reivindicacions independentistes i republicanes ha generat un procés de devaluació generalitzada de drets que, de nou, sembla no tenir fi. Igual que han aconseguit que pensem que no podem fer res davant l'actual política migratòria, sembla que no podem fer res per frenar la devaluació de drets civils i polítics de les persones criminalitzades per la seva acció política o per les seves opinions. I la veritat és que s'avançaria moltíssim derogant les lleis mordassa, la reforma de la llei de seguretat ciutadana i del codi penal aprovades per la majoria absoluta del PP al 2015. Òbviament és molt més complex que això, però començant per aquí moltes situacions podrien canviar en la pràctica. I sobretot, estaríem frenant el procés de devaluació.

Model penitenciari

On tot roman, com sempre, on els drets no poden estar més devaluats, és a l'interior de les presons. Un model carcerari completament punitiu i disciplinari que controla diàriament en quin moment et llesves i en quin moment has de recloure't. Un sistema que roman intacte en la filosofia i en la pràctica des del segle XIX, malgrat els centres penitenciaris siguin més moderns. La major part de les persones que estan preses ho estan per delictes contra l'ordre socioeconòmic (robatoris) i relacionats amb la salut pública. Tant en un cas com en l'altre, les persones que acaben a la presó tenen a veure amb processos d'exclusió sostinguts en el temps així com amb la seva posició en l'escala de les tasques del delicte. Les presons sempre han estat principalment plenes de persones excloses, sobretot en el cas de les dones, i ho segueixen estant. El percentatge de persones racialitzades i migrades a la presó segueix en augment cada any a causa dels processos de selectivitat policial a través dels quals es deté més a les persones racialitzades que a les que no ho són.

No són temps de canvi, són temps de resistència en matèria punitiva. No obstant això, tot i que és cert que frenar l'actual situació seria un èxit, no hem de deixar de mirar cap a un horitzó en el qual poder abordar nous models de polítiques migratòries, de seguretat i de resolució de conflictes en la societat.

** Andrés García Berrio és advocat i membre d'Iridia. Article publicat a La Burxa*